

Chwalba wina

Ty činiš, zo trawa za skót rosće
a žito ludžom k wužitku,
zo by chlébej ze zemje wuńc dať,
zo by wino zwjeseliťo člowsku
wutrobu.

Psalm 104,14 sc.

Smě so wino pić? Zawěsće, tak je powšitkowna wotmołwa. Znajmjeiša pola nas w Europje. We winowych kónčinach kaž wokoło Drježdžan abo Freyburga, podłu Mohana abo nad Rynom je to nimale winowatosć. Tam dyrbiš so derje z winom wuznać, chceš-li do dobreje rozmołwy z ludźimi přińc. W tamnych kulturnych kruhach je to hinak. Islam na přikład wotpokazuje wužiwanje alkohola. Wjetšina wučenyh koran tak wukładuje a wot krutych wěriwych so to tež dodžerži. Tehodla nimaja w tamnišich krajach tež žanu wuwitu kulturu wina. Hinak hač koran nima Swjate pismo negatiwne stejišćo k piću wina. Wězo wě wone wo strašnosći wina a warnuje před nadměrnym wužiwanjom, tola zasadnje so přećiwo alkoholej nje-wustupuje. Wobhladujmy sej někotre bibliske městna.

Chětro na spočatku biblije zhonimy, zo bě Noah přeni, kotryž je so zaběrať z plahowanjom wina. Po tym zo běchu wón a jeho swójbni přetrali lijeńcu, poča wón rolu wobdžělać a winicy nasadźeć (1 Mójzas 9,20). Ale hnydom so tež rozprawja, zo podleža wón spytowanju, přewjele pić, štož jeho do hrěcha dowjedže. Tak jara kaž sej Swjate pismo wino česći jako dobry dar zemje, tak wjele wě tež wo wohroženju přez nadměrne piće.

W bibliji so husto chléb a wino hromadže naspomnitej, tak na přikład na runje naspomnjenym městnje, hdyž započnje Noah ze swojim ratarskim džěłom: Rola so wobdžěla za chléb a winicy so nasadžeja za wino. W 104. psalmje je runje tak: Žito je Bóh ludžom k zežiwjenju dať a wino k zwjeselenju.

Dalše wažne městno je zetkanje Melchi-

We winowcu so wino žněje.

Foto: prywatne

sedeka a Abrahama. Abraham pućowaše ze swojimi stadłami po kraju a přińdže do bliskosće města Salem. „Melchisedek pak, Salemski kral, přinješe chléb a wino. A wón běše měšnik Boha najwvyšeho. A požohnowa jeho a praješe: Požohnowany budž ty, Abrahamo, wot najwvyšeho Boha, kotryž je njebjesa a zemju stworiť.“ (1 Mójzas 14,18 sc.). Hižo židowscy wukładowarjo běchu mēnjenja, zo je Salem skrótšenska za Jerusalema. Potajkim bě Melchisedek přeni nam znaty kral a měšnik w Jerusaleme. Křescenjo widžachu w tym, zo přinješe wón Abrahamej chléb a wino, wěšćenje na Bože wotkazanje, kotrež je Jezus w Jerusaleme wustajiť.

Z tym smy hižo pola Jezusa a kak je wón wo winje myslit. Dwě městnje stej zajimawej. Jónu dže wo kwas w Kanje. Tam pobračowaše wino a Jezus je wobstara z tym, zo z wody wino sćini (Jan 2). Njehladajo na wšě tamne woznamy tuteje stawizny leži w tym připóznaće, zo słuša na prawy kwas wino abo znajmjeiša, zo njeje nič wopačneho abo hrěšneho, hdyž so wone pije.

Najwvyši wuznam wšak doby wino, hdyž Jezus w nocy, jako bu přeradženy, chléb

wza a jón požohnowa ze słowami: „To je moje čěto.“ Po wječeri wza keluch z winom a jón požohnowa ze słowami: „Tutón keluch je nowe wotkazanje w mojej krvi, kotraž budže za was přelata.“ Wot teho dnja słuša wino k wuhotowanju dospołneho kemšaceho wobrjada. Chléb a wino stej w liturgiji cyrkwe hospoda jeho čěta a jeho kreje. Alkoholizma dla so wino druhdy naruna z brěčku, tola wěste je, zo je Jezus wino wužiwať.

Nětko w oktobrje zrawi wino. Je to krasny napohlad, hdyž móžeš so w tutym času po winicach wuchodžować abo samo při winowych žnjach pódla być. Něhdy je so tež pola nas we Źužicy wjele wina plahowať. Dopokaz za to je ležownostne mjeno „winica“, kotrež so w mnohich wsach namaka. Čehodla je so z tym zastaťo, to nje-wěm. Snadž pak tež zaso časy přińdu, zo so pola nas wino plahuje, mjenujcy, hdyž budže wjedro čoplišo. Tak doľho spokojmy so z mjenom, kotrež su stari Serbjka oktobrej dali: winowc – a snadž z kapku dobreho wina, kotrež by zwjeseliťo našu wutrobu, kaž je w Swjatym pismje prajene.

Jan Malink

Płodowe hódančko

Lube džěci,
w tutym měsacu swjěćimy žnjowodžakny swjědžen. Při tym
džakujemy so za Bože dary – wosebje tež za deščik, plódnú ro-
lu a ćopłe slónčne dny, kotrež dobre žně na polach a w zahro-
dach zmóžnichu. Božo, džakujemy so Tebi za Tvoje dary a za
to, zo mamy přeco dosć k jědźi.

Pytajće w małkim hódančku džesać plodow:

jabłuko, běrna, cybla, morchej, řěpa, krušwa, kał, solotej, tomaty, wino.

Hač je wšitke namakaće?

Waša Maria Wirthech

J	A	M	P	U	L	Č	H	W	I	U	T	S	A
A	B	R	O	T	A	T	Ń	R	Ě	B	O	N	H
B	I	S	K	R	U	B	I	Š	K	L	M	I	L
L	A	L	B	Y	C	K	W	I	O	Ć	A	W	A
U	M	R	Ě	P	A	H	I	T	O	M	T	O	D
K	Ń	K	R	A	I	T	E	Y	C	B	A	W	O
O	O	Č	N	J	A	J	I	J	A	B	U	Č	A
D	M	C	A	N	K	Ě	C	H	D	A	W	U	G
M	A	N	C	Y	L	T	A	K	B	Ě	R	A	Ě
J	A	B	K	R	U	Š	W	A	W	I	P	U	K
L	Ř	O	Ž	K	Ć	O	K	Ł	U	L	K	E	L
Z	A	H	P	U	B	Ń	E	S	O	W	I	N	O

Wo džowce serbskeje misionarki

Na dnju wotewrjeného pomnika njedźelu, 14. septembra, móžachu w Małym Wjelkowje w bywšich sotrownjach stotki wopytowarjow witać. Wulki zajim zbudži tež wosebita wustajeńca, kotraž bě we wjacorych rumnosćach natwarjena. Wobšěrnje so w njej předstaji žiwjenje a skutkowanje misionarskeje žony Maria Heyde (1837–1917). Wona bě so jako džowka z Turnowa

pochadźaceje delnjoserbskeje misionarki Marje Lobachojc (wo njej pisaše so w zašłym čísle Pomhaj Bóh) w Suriname w Južnej Americe narodžiła.

Wotrostła je hromadže z tamnymi misionarskimi džěćimi w holčim wustawje w Małym Wjelkowje. Z mandželskim-misionarom je potom wjacore lětdžesatki w Tibeće spomóžnje skutkowała. **T.M.**

Zachod do wustajeńcy wo Maria Heyde w Małowjelkowskej sotrowni

Foto: T. Malinkowa

Pokiwy

Prezentacija CD

Na předstajenje CDje, kotraž bu loni na adwentnym koncerće nahrata, přeprašuje 1. serbska kulturna brigada wšitkich cyle wutrobnje. Swoju hudźbnú chlěšćenku prezentuje wona srjedu, 15. oktobra, w 16.00 hodź. w Budyskej Michałskej cyrkwi.

Předstajenje fararki

Nowa fararka w Slepom Jadwiga Malinkowa předstaji so njedźelu, 26. oktobra, Slepjanskej wosadze a swjeći zdobom swoje přenje kemše w tamnišim Božim domje. Swjědženske kemše, kiž su zdobom kermašne kemše Slepjanskeje wosady.

Hłowna zhromadźizna SET

Sobustawska zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa wotměje so na reformaciskim dnju, 31. oktobra 2014. Zahaji so w 14.00 hodź. z nutrnosću w cyrkwi w Hućinje a pokročuje so wot 14.45 hodź. ze zhromadźizny w hosćencu „K dobrej naledže“ w Lemišowje.

Dnjowy porjad:

1. powitanje a swačina
2. rozprawa předsydstwa
3. rozprawa rewizora
4. schwalenje rozprawow
5. wólby do předsydstwa
6. namjety za dalšu džěławosć towarstwa
7. přednošk prof. dr. Dietricha Šopty wo nastaću Serbskeho kulturneho leksikona

Kónc budže někak w 17.00 hodź.

Čtonojo SET a dalši, kotřiž so za serbske ewangelske wosadne žiwjenje zajimuju, su lubje wítani.

W mjenje předsydstwa SET

Měrcin Wirth

Hesła 2015 wušli

K 15. razej su lětsa w LND „Wšědne hesła“ wušli. Ochranowske hesła so po cyłym swěće čitaja. Wone wobsahuja za kóždy dzeń krótku, jadriwu hrono ze Stareho zakonja a dalše z Noweho zakonja. Hesła přeni wudał je hrabja Zinzendorf před wjace hač 280 lěťami w Ochranowje. Z toho časa wone kóždy lěto jako mała knižka wuchadźeja, mjeztym we wjace hač 50 rěčach, a křesćanow wšelakich wěrywu značow zwjazuja. Štóž chce, móže sej němske hesło wšědne z mailku připóstać dać. W serbskej rěči je wono na internetnej stronje Serbskeho ewangelskeho towarstwa widjeć. Serbske wudaće nasta w zhromadnym džěle ze Serbskim ewangelskim towarstwom a wuńdže w Ludowym nakładnistwje Domowina. **LND**

Wšědne hesła Ochranowskeje bratrowskeje wosady na lěto 2015, zestajał Hinc Šolta, 116 s., brošura, ISBN 978-3-7420-2286-8, 2,50 €

Prěnja serbska fararka nastupi swoju službu we Łužicy

Rozmołwa z Jadwigu Malinkowej, přichodnej fararku Slepjanskeje wosady

Knjeni Malinkowa, Wy sće přenja serbska žona, kotraž budže jako fararka w Serbach skutkować. Što to za Was woznamjenja?

Wjeselu so na swoje džěto. Sym wćipna na wosadu, na nowu wokolinu a na tamniše serbske žiwjenje. Je za mnje česć, zo sym přenja Serbowka, kiž budže jako fararka we Łužicy skutkować. Chcu cyrkwin-ske žiwjenje we Łužicy ze swojimi mocami a kmanosćemi wobohać. Wězo pak je to tež wužadnje, wšako su wočakanja wulke.

Předstajće so prošu skrótku.

Narodźila sym so 1983 w Budyšinje a sym w farskim domje w Hrodzišću blisko Wósporka wotrostła. Po maturje na Serbskim gymnaziju w Budyšinje běch lěto we wukraju, prjedy hač sym w lěće 2003 studij teologije započala. Za čas studija sym svojeho mandželskeho Simona zeznała. Mjeztym mamoj dweju synow, Kita a Mireka.

Što je Was pohnuło teologiju studować?

Hižo jako młodostna rady wo Bohu, swěće a swójskej wěrje rozmyslowach. Młodžinske džěto Budyskeje Pětriske wosady bě wažne za mnje. Rady dopominam so na rozmołwy wo wěrje a teologii z fararjom, kotryž bě tehdy nowy do wosady přišoł. Naposledk je mje tež wobšěrne kublanje teologiskeho studija wabiło. Ženje njejsym na swojim rozsudže dwělowała. Čas studija bě wulkotny!

Hdže sće teologiju studowała a što sće sej ze wšelakich studijných městnow sobu wzała?

Přeněj lěće běch w Greifswaldze. Běše to wažny čas za mnje, wšako su so tam zakłady swójskeho teologiskeho myslenja položili. Zajimawe bě za mnje pomorsku cyrkej bliže zeznać. Hač do džensnišeho haju styki do Pomorskeje.

Po tym sym w Tübingenje a Heidelbergu studowała. Na tutymaj slawnymaj uniwersitomaj sym wuběrnú wučbu pola znatych profesorow kaž Moltmanna a Theißena dožiwiła. Cyrkej ma w tamnišej towaršnosći wězo druhu woznam hač we wuchodnej Němskej.

Po tym sym lěto w Beiruće w Libanonje studowała. Tam sym so z wuchodnymi cyrkwjemi a z islamom zaběrała.

Swoje 1. teologiske pruwowanje sym potom 2011 w sakskej krajnej cyrkwi na Lipsčanskej uniwersiće wotpožila.

Maće tež wukrajne nazhonjenja, sće tam studowała a džětała. W kotrych krajach sće byla?

Druhe řeče, kraje a kultury su mje hižo

Jadwiga Malinkowa po Božej službě w rozmołwje z kemšerjom Foto: prywatne

präco wabili. Hižo jako šulerka běch wjacore tydzenje sama w Pólskej po puću. Po šuli běch lěto w Španiskej a sym tam za přirodoškitne organizacije džětała. Za čas studija běch w Južnej Americe. W Boliwiskej sym 2006 swój socialny praktikum přewjedła a po tym wobdžělich so w Brazilskej na 9. swětowej konferency cyrkwjow. To bě jónkrótny podawk! W studijnym lěće w Bliskim wuchodze sym tamnišu bohatość křesćanskich cyrkwjow a druhich nabožinow zeznała. Ekumena a dialog mjez nabožinami stej mi hižo přeco wažnej byłoj.

Wobknežiče wjacore řeče. Kotre to su?

Za studij teologije mějach hebrejščinu, grjekščinu a łaconščinu wuknyć. Bóle pak zajimuju mje žiwe řeče, a tak wobknežu nimo serbsčiny a němčiny hišće jendželščinu, španiščinu a pólsčinu. W Libanonje sym zakłady arabščinu nawuknyła. A dokaž řeče lubuju, je za mnje samozrozumliwe, zo chcu w swojej nowej domiznje tež Slepjansku serbsku narěč wuknyć.

Nimo nabožneho sće so dotal tež na dalších polach angažowała. Na kotrych wosebje?

Nimo teologije skutkuju nětko hižo lětdžesatk w zis-załožbje, kotraž podpěra młodostnych ze stipendijom za samoorganizowane wukrajne jězby. Pedagogiski koncept załožby zahori mje hač do džensnišeho.

Tola tež za přirodu a škit přirody sym so stajnje zajimowała. Tak sym na Greifswaldskej uniwersiće wjacore seminary w předmjeće krajnoweje ekologije wopytała.

W běhu lět sym we wjacorych přirodoškitnych towarstwach sobu džětała.

Swój wikariat sće w Machernje pola Lipska absolwowała. Kotre nazhonjenja sej z tuteho časa praksy sobu do farskeho zastojnstwa přinjeseće?

Wikariat w Lipsčanskim kraju bě za mnje wulke wobohaćenje. Moja mentorka, fararka Barbara Löttsch, je mi lubosć k tutemu wosebitemu powołanju sposrědkowała. Lubi so mi, zo je džěto tak wotměnjace. Hač je to přihot kemšow abo pohrjeb, džěto z młodostnymi abo wuradžowanje ze sobudžělačerjemi – wšitko to rady činja. Při wšem džěle pak je mi wažne balansu mjez swójbu a džětom namakać.

Sće wotrostła w sakskej krajnej cyrkwi a bušće wot njeje tež wukubłana. Čehodla so nětko do cyrkwy Berlin-Braniborska-šleska Hornja Łužica podaće?

Čechy po wikariaće a swojim 2. teologiskim pruwowanju, kotrež lětsa w lěću w Drježdžanach zložich, rady w Serbach skutkować. Slepjanska wosada ze swojej bohatej kulturu je mje wabiła. Cyrkwinsce słuša Slepjanska wosada k cyrkwi Berlin-Braniborska-šleska Hornja Łužica. Wjeselu so, tamnišu cyrkej zeznać.

Někotre wsy Slepjanskeje wosady su brunicy dla wohrožene. Z tym je wjele problemow za ludži a tež za wosadu zwjazanych. Je to wulke wužadnje za młodu fararku?

Wězo je to wosebite wužadnje. Sym sej teho wědoma. Jako fararka widžu swój hłowny nadawk w připosluhanju a w připowědanju křesćanskeje nadžije.

Na čo chceće we wosadnym džěle wosebje džićać?

Kaž hižo naspomnjene widžu jako jedyn ze swojich hłownych nadawkow dušepastyrstwo w Slepjanskej wosadze. Nimo teho chcu rady serbsčinu a serbske nałožki we wosadze spěchować. Wažne je mi nimo teho džěćace a młodžinske džěto, wšako je młodžina přichod cyrkwy. Tež na wuměnu z partnerskej wosadu w Pólskej so wjeselu.

Hdy nastupiče swoju službu w Slepjanskej wosadze?

Na kermušnych kemšach, 26. oktobra, mje superintendent wosadze předstaji a swjeću zdobom swoje přenje kemše w Slepjanskej cyrkwi. 1. nowembra potom oficialnje ze swojim farskim džětom w Slepjanskej wosadze započnu.

Džakujemy so za rozmołwu a přejemy Wam Bože žohnowanje do farskeho zastojnstwa.

Prašala so T.M.

Z předsydstwa SET

Předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa wuradźowaše srjedu, 10. septembra, w Serbskim domje w Budyšinje. Wobzamkny so dnjowy porjad za lětušu sobustawsku zhromadźiznu SET. Džěłarnička serbskich Bjesadow měła so zhromadnje z Hodžijskej bjesadu w februarje 2015 organizować. Za cyrkwinski dzeń, kotryž budže 4. a 5. julija 2015 w Bukecach, přihotuje so z pomocu chóra Budyšin projektowy chór, kotryž swjedźenske kemše wobrubí. K temu so tež cyrkwinske chóry wokolnych wsadow přeprašuju. Klětuši dworowy swjedźen we Wuježku zwjazaja so z cyrkwiskim dnjom a budže sobotu, 4. julija.

M. Wirth

Wo serbskich stawiznach

We wobłuku wustajeńcy „Wobstawać w změnje – zemjanstwo Šleskeje a Hornjeje Łužicy wot 18. lěstotka“ přednošowaše Lubina Malinkowa štwórtk, 11. septembra, před něhdže 35 zajimcami wo pietistisce zmyslenych zemjanach. W swojim přednošku předstaji mnohostronsku aktiwitu pietistiskich zemjanow na polu kubljanja a publicistiky w Šleskej a we Łužicy. Přez załoženje něhdže džesat šulskich wustawow běchu zemjenjo w přenjeje połojcy 18. lěstotka k wuwicu šulstwa we Łužicy přinošowali. Z widom na serbske wobydlerstwo běštaj tajke šulske wustawy Friedrich Caspar von Gersdorf w Klukšu a Delnim Wuježdze a August Adolph von Below we Wulkim Wjelkownje załožili.

Wustajeńca we wěži Kaisertrutz a w Šleskim muzeju w Zhorjelcu, w kotrež so tež wšelake serbske eksponaty abo tajke ze serbskich wsow pokazuja, je hišće hač do 9. nowembra wotewrjena. *lm*

Kermuša z dujerjemi

Na kermušnej njedzeli Budyskeje katolskeje wosady wuhotowachu dujerjo Małowjelkowskeje bratrowskeje wosady 14. septembra nyšpor z duchownej hudźbu w cyrkwi Našeje lubeje knjenje. *T.M.*

Ekumeniska nutrnosć

Radworski farar Šćěpan Delan a farar Andreas Höhne z Michałskeje wosady w Budyšinje staj sobotu nawječor, 20. septembra, na ekumenisku nutrnosć w Chelnje přeprašuju. Na 60 ewangelskich a katolskich wěriwych zhromadzi so w bróžni Lehmanec kubła při nawsy. Nutrnosć, kotraž běše dwurěčna, přewodźachu dujerjo Michałskeje wosady. Po nutrnosći přizamkny so towaršliwa bjesada, za kotruž běchu wjesnjenjo tykanc, pomazki a kofej přihotowali. Hišće dołho wostachu wosadni na Lehmanec statoku zhromadźeni a so rozmołwachu. *M. Wirth*

200 lět Sakske bibliske towarstwo

W lěće 1814 swjećeše Britiske bibliske towarstwo swoje džesačletne wobstaće. Zaměr towarstwa běše rozšěrjenje tunich biblijow za cyły lud. K jubilej předewzachu sej, w Europje załožiť wjacore nowe bibliske towarstwa. Hačrunjež cyły kontinent hišće pod sčěwkami Napoleonskich wójnow

čerpješe, wupósta britiske towarstwo štyrjoch wěriwych křesćanow do wšelakich krajow Europy. Jedyn z nich, Robert Pinkerton, měješe nadawk, załožiť bibliske towarstwo w Drježdžanach. 10. awgusta 1814 zeńdže so w Drježdžanach 27 mužow, přewažnje wysocy zemjenjo a wodźacy duchowni, zo bychu w přitomnosći Pinkertona towarstwo załožili. 16. septembra 1814 wuda Drježdžanska cyrkwinska wyšnosć wukaz, zo maja wšitcy duchowni na rozšěrjenju biblije sobu džělać.

Hižo při załoženju Sakskeho bibliskeho towarstwa zapisa so jako třeci dyk do wustawkow: „Za chudych Serbow w Hornjej a Delnej Łužicy budže za serbske biblije starane.“ Wo serbski paragraf bě so Ochranowski předar Jan Ludolf Fabricius postarał. Wón bě někotrych serbskich duchownych k sebi do Ochranowa přeprašal a přeće Serbow za tunimi biblijami Pinkertonej posrědkował, kotryž wědžeše je w Drježdžanach přesadzić.

Na Wienskim kongresu 1815 so politiske hranicy w Němskej přesunychu. Cyła Delnja Łužica připadny Pruskej. Tehodla njemóžeše so Sakske bibliske towarstwo dale wo Delnich Serbow starać, kaž bě prawom we wustawkach zapisane. Tola wo hornjoserbsku bibliju so wone staraše, wšako britiske towarstwo 2 600 tolerjow jako spěchowanske srědky za to k dispozi-

ciji staji. Wšelake zadžewki mějachu so přewynyc, kotrež su nam džensa njeznate. Pinkerton a němski předar w Londonje, dr. Steinkopf, pisaštaj w přichodnych lětach přeco zaso do Drježdžan, zo bychu serbske biblije tak ruče hač móžno hotowe byli a zo njebychu

w sakskej stolicy prjedy wotpočowali, doniž njeby tež mjez Serbami kóžda hěta z bibliju zastarana była.

Serbscy duchowni postajichu Handrija Lubjenskeho, kotryž bě tehdy diakon při Michałskej cyrkwi w Budyšinje, jako wudawaćela biblije a Michałskeho fararja Wylema Mičku jako korektora. Čišč biblije přewza Budyski čiščer Monse 1820. We wobšěrnym předstowje wopisa Lubjenski bliše wobstejnosc nastaća tuteje biblije. Biblija, kotraž so w 3 000 eksemplarach čišćeše, bě bórže wupředata. Hižo 1823 dóńdže k dalšemu nakładej, kotryž zaso Sakske bibliske towarstwo wobstara. Cyłkownje je so serbska biblija sydom króc hač do poslednjeho nakłada w lěće 1905 na tute wašnje wudała.

Sakske bibliske towarstwo je hišće dalšej serbskej knize nakładowało. 1905 wuda wone, najskerje z pomocu bratrow Jakubow, 192 wobrazow ze Swjateho pisma. Je to wobrazowa kniha ze serbskimi podpisami pod bibliske wobrazy, kotraž runa so wotpowědnemu němskemu wudaću. Skónčnje ma so hišće mjenować Sćenje po swjatym Mateju, kotrež 1960 wuńdže.

Lěta 14. septembra woswjećichu w Drježdžanach 200. jubilej Sakskeho hłowneho bibliskeho towarstwa ze swjedźenskimi kemšemi. Zdobom wuda so jubilejny spis, w kotrymž su wšitke knihi zapisane, kiž je towarstwo w zańdženymaj lěstotkomaj wudało. Mjez němskimi a tamulskimi biblijami je tež džewjeć serbskich titulow zapisanych: sydom biblijow, wobrazowa kniha a Sćenje po swjatym Mateju. Zestajerka bibliografije Waltraud Eichler pokaza na pomoc Serbskeho instituta a Serbskeje superintendenty při svojich slědženjach. W stawizniskim džělu z pjera dr. Ekkeharta Webera so serbska problematika jako specifikum Sakskeho bibliskeho towarstwa wuzběhuje, kiž so pola tamnych bibliskich towarstwow tak njenamaka.

Z džakownosću směmy my Serbja na skutkowanje Sakskeho bibliskeho towarstwa zhladować. Wone je po mojim wědženju přenje němske towarstwo, kotrež sej spěchowanje serbskich zaměrow do svojich wustawkow zapisa. Hłownu zaslužbu na tym mataj Ochranowski předar Fabricius a Robert Pinkerton. Jeju słowam sčěhowachu skutki. Sakske bibliske towarstwo je wosebje w 19. lěstotku spomóžnje za serbski lud džělało. *Jan Malink*

K lětušemu 200. jubilej Sakskeho bibliskeho towarstwa wudaty swjedźenski spis

Poswjećenje Doma Michała Frencela

W léce 1914 natwari Budestečanska wosada pod fararjom Moricom Domašku wosadny dom na cyrkwinskej ležownosći. Nimo wulkeje žurle běštej tam kuchnja a bydlenje za domownika. Přez léta měješe wosada přeco zaso na tutym wulkim objekće twarić, tola praweho wučěženja hižo njebě. Džakowano spěchowanskim srědkam so wonkowne wobnowjenje létsa zakónči.

Składnostnje stoteho jubileja pytaše cyrkwinske předstějicerstwo za atraktiwnym mjenom za wobnowjenu wosadnicu. Po dlějším času rozmyslowanja přiwza so namjet, dom pomjenować po fararju Michału Frencelu, kotryž bě wot 1662 do 1706 w Budestecach skutkował a tu mjez druhim Nowy zakań do serbsčiny přeložil.

Swjatočne spožčenje mjena wotmě so njeźelu, 21. septembra, před wosadnym domom, hdžež běchu so nahladna ličba wosadnych, mjez nimi wjacori Serbja, po-

Chór Budyšin pod dirigentom Michałom Jancu wobruhi swjatočnosť. Fota: J. Malink

zawnowy chór a chór Budyšin zešli. Wosadny farar Kästner postrowi zhrmadženych. Po dwurěčne zanošenym kěrlušu rozloži Serbski superintendent Malink wuznam Michała Frencela, pokazuju na jeho lubosć k Serbam, jeho słowjanske wědomje a jeho zmužitosć. Do Frencela mějachu Horni Serbja dwě knize, wón sam dari Serbam pječ, mjez nimi Nowy zakań a knihu psalmow. Superintendent Malink staji dom a wopomjatny kamjeń před nim pod Boži škit a jeho žohnowanje. Wosada wotmołwi z kěrlušom „Wulki Božo“ a poda so do wosadneho doma.

Dom je drje wotwonka wobnowjeny, tola nutřka so hišće twari. Farar Kästner powita na twarnišću přitomnych a wosebje chór Budyšin, kotryž předstaji pod dirigentom Michała Jancy tři cyrkwinske spěwy: Kilianowy kěrluš „To krasne słowo je“, Güntera Schwarzeho „Knjezowy jandžel“ a Kocorowy „Měr, pokoj“. Wosadni běchu kofej a tykanc přihotowali. Po swačinje předstaji sup. Malink wšelake knihi, kotraž maja počah k Michałej Frencelaj a jeho skutkowanju za Serbow. Nowe bě za připoslucharjow, zo bě Frencel carja Pětra I. na jeho jězbje po Němskej postrowił a spytał, jemu serbske knihi přepodać. Wosebitu kedźbnosć zbudži Frencelowy spis k powowjenju Budestečanskeje dupy, kotryž bě 1688 wušoł a so wysokeje wědomostneje wažnosće dla 1993 znowa wudał. Dupa so džensa pječa w Budyskim měščanskim muzeju chowa.

Powšitkowny echo na zarjadowanje a na pomjenowanje doma bě pozitiwny. Móže so widjeć jako pospyt, serbske tradicije w Budestečanskej wosadze pod džensnišimi wobstějnosćemi dale wjesć. jm

Dom Michała Frencela w Budestecach, natwarjeny za čas fararja Morica Domaški w léce 1914. Na kamjentnym pomniku před domom je připrawjena tafla z pomjenowanjom.

Šulska nutrnosť

1. septembra zahaji so w Sakskej nowe šulske léto. Po mjeztym hižo zwučenym wašnju přeprosytaj Serbska srjedźna a Serbska zakładna šula swojich šulerjow na meditaciju do Michałskej cyrkwy, kotruž nawjedowastaj tachantski farar Wito Sćapan a Serbski superintendent Jan Malink. Tema meditacije běše Jezusowe słowo „Wy sće sól zemje“. Farar Sćapan předstaji na nazorne wašnje wjacore nadawki sele, kotraž móžeja so na naše žiwjenje přenjesć. Serbske čitanje z biblije měješe Sigrid Ederec z Delnjeje Hórki. W modlitwje spominachu šulerjo na wučerku Borboru Becke, kotraž bě 4. awgusta njeapcy wumřěła. Na kóncu dóstachu šulerjo mału titku sele jako dopomnjenku na nutrnosť. jm

Nowy šulski direktor

Z nowym šulskim létom ma tudyša Ewangelska srjedźna šula noweho direktora. 30lětny Toni Kretzschmar, kotryž bě před létom jako wučer do Bukec přišoł, je nawodnistwo přewzał. Dotalny direktor Adrian de Haas, kotryž je šulu sobu natwaril a w zašłych štyrjoch lětach nawjedował, wuwučuje nětko na Zinzendorfowym gymnaziju w Ochranowje. Bukečanska Ewangelska srjedźna šula ma tuchwilu dohromady 116 šulerjow w rjadownjach wot 5. do 9. lětnika, kotrychž wuwučuje 14 wučerjow. Něhdže třecina šulerjow přińdže z Budyšina, najdlěše puće maja šulerjo z Ochranowa a z Habrachćic. Létsa mějachu přeni raz wjac přizjewjenjow za 5. lětnik, hač móžachu šulerjow přiwzać. T.M.

Premjera Serbskeje protyki

Na statoku Hanza Šustera w Trjebjinje wotmě so pjatk, 26. septembra, knižna premjera Serbskeje protyki na léto 2015, kotraž wěnuje so wosebje Trjebinej a Miłorazej. Redaktor Pětr Šořta protyku předstaji, čitachu awtorojo Angelika Balzke, Wolfgang Kotissek, Rosemarie Nowak a Juliana Kaulfürstowa. T.M.

Za serbsku wučbu

Předsydstwo Serbskeho wosadneho zwjazka zeńdže so 4. septembra w Budyšinje na Michałskej farje. Wuradžowaše so wo hospodarskim planje za přichodne léto, k čemuž bě knjeni Fischerowa z kaso-weje centrale w Budyšinje předtohu zhotowiła. Na próstwu Ewangelskeho šulskeho towarstwa w Bukecach wobzamkny so podpěra za wuwučowanje w serbskej rěči. We wobłuku zwonkašulskeje wučby ma so wosom džěć w serbsčinje kublać. Wučerka budže knjeni Wałdžina z Noweje Wsy. Dale přiřadowaše předsydstwo hłownu zhrmadžiznu, kotraž budže sobotu, 31. januara 2015, w Budyšinje. jm

Maks Chěžnik z Cokowa †

Lětsa 11. septembra chcych po puću k bratrej Arnoštej do Biskopic w Cokowje pozastać a Maksa Chěžnika wopytać. Arnošt pak mi sčasom praji, zo Maks doma njeje, ale zo leži w Biskopičanskej chorowni. Tak wopytach jeho tam a bjesadowachmoj lóštnje a stroštnje. Měješe plany, byrnjež wědžeše, zo dyrbi napazajtra do Drježdžan na operaciju wutroby. Zo so jeho žiwjenski puć tak njenadžicy skónči, njebych wočakował. Zemřě 17. septembra w Drježdžanach na zaprajenje wutroby, tydžeń do svojich 78. narodnin.

Składnostnje jeho 70. narodnin je mój bratr Arnošt žiwjenje Maksa Chěžnika w Pomhaj Bóh (čo. 9/2006) wopisał. Nochcu wospjetować, štož móže so tam čitać, ale chcu napisać swoje dopomnjenki na lubeho zemrěteho.

Maks Chěžnik pochadžeše z Parcowa, hdžež bě so 25. septembra 1936 do burskeje swójby narodził. Młody čehnješe na službu k swojemu wujej do Cokowa, hdžež so bórže ze susodžic džowku Hanku Wirthec spřećeli. Bě to w léce 1955, jako Maksa přeni raz wuhladach. Přińdže wjesele přez zahrodkowe durčka ze susodstwa k přećelce Hance, mojej kuzinje, ja pak ze starej LANZ-buldoku z pola, hdžež běchmoj z wujom Korlu žito syktoj. Makso-we lube smjeće so na mnje přenjese. Rady z nim potom džěłach, hdyž pola nanoweho bratra Korle Wirtha w Cokowje přebywach. Husćišo rano zahe z konjom po džěćel jědžechmoj. Maks syčeše z kosu, kaž zo by to najlőše džěło bylo. Ja pak so prócowach, wložny džěćel na wóz nakładować. Po swjatoku pola swojeho wuja džěłaješ Maks potom pola Wirthec. Njemóžach so dodžiwać, z kajkej lochkoscy a z kajkim šikom Hance samo čěžke snopy na wysoki rěblowany wóz mjetaše. Maks rady džěłaješ. Njestonaše tež pozdžišo, byrnjež měješe čěžke operacije žołdka a wutroby za sobu.

1957 woženi so Maks Chěžnik z Hanku Wirthec. Běch tehdy šuler Serbskeje wyšeje šule. Hlódny přińdžech ze šule na kwas. Po wěrowanju w Husce sydaše dobry a bohaty wobjed a ja sej njedach kazać – a so bohužel natykach. Njewědžach, zo bě hišće lód – tehdom jara žadny – skazany. Bě telko lodu, zo je so kóždy do syteje wone najěšć móht, ja pak běch „połny“.

Z bolostnej kolektiwizaciju ratarstwa w léce 1960 wotnamaka so Maks Chěžnik lőšo hač jeho přichodny nan Korla Wirth a mnozy dalši serbscy burja. Wosta wšak čas žiwjenja z wutrobu ratar. Ze wšej

Maks Chěžnik Foto: priwatne

lubosću hladaše swojej konjej. Čěžkeje wutroby dyrbyeše so skónčnje tež wot poslednjeho džělic. Měješe pak přeco žračkow w chlěwje, hołbje na łubi, kóčki a psa.

Rady swjećeše wón kermuše a swinjořezanja – a my z nim w Cokowje a w Budyšinje pola čety Hany. Kajka bě to za njeho radosć, hdyž bě dom połny hosći! Zo so wjele politizowaše, jeho mjenje staraše. Słuchaše ze zajimom a měješe tola swoje mjenje.

Njewurěčowaše so, lubowaše harmoniju. Njeměješe žaneho zrozumjenja za to, hdyž w swójbach přezjednosć njeknježeše.

Zo so pola Wirthec serbsce rěčeše, wón akceptowaše. Doma w Parcowje bě němšce wotrostł, byrnjež wjetšina wjesnanow tehdy hišće serbska była. W Cokowje so wón w serbskej rěči wudospoňni a hladaše na to, zo tež jeho džěci Angelika, Michał, Manja a Tomaš serbowachu. Po tym, zo so w Husce hižo serbsce njeprědowaše, jězdžeše z Hanku prawidłownje na serbske kemše do Budyšina. Wobžarowaše, hdyž składnosć kemšichoda skomdži. Słuseše z mandželskej k stajnym wopytowarjam

serbskich cyrkwinskih dnjow, kubłanskih dnjow a dalšich zarjadowanjow. Wot załoženja sem bě člon Serbskeho ewangelskeho towarstwa a lědma žanu zhromadiznu skomdži.

Maks bě džakowny, zo jeho štyri džěci po dobrych pućach chodza a so wo njeho starachu, byrnjež wšě w powołanju steja a zdžěla zwonka lužicy bydla. Wjeseleše so na jich swójbach a wnučkach. Kak so radowaše, zo syn Tomaš z wnučkomaj Franzisku a Lorenzom, kiž bydla doma w Cokowje, w Hušćanskim pozawnowym chórze piskaja, w kotrymž bě sam lětdžesatki dujer był. Zo so wnučk Lorenz za ratarstwo hori a nětko hižo wě, zo budže raz bur, bě džědej trošt, zo wostanje kubto w swójbnym wobsydstwje.

Zbožowny bě džen złoteho kwasu w léce 2007. Kajki nimoměry rjany to wobraz, jako Hanka a Maks z kuću přez kćějace pola wote mšě w Husce do Mjedžozja na kofej jědžestaj. Zo jeho lubowana Hanka w nowembru 2011 tak njenadžicy zemřě, jeho jara tyšeše. Husto měješe sylzoztej woći, hdyž wo njej rěčachmoj.

Nětko je z njej zaso zjednočeny. 22. septembra Maksa Chěžnika na Hušćanskim pohrjebnišću k poslednjemu wotpočinkej přewodžachmy. Wosadny farar Frey měješe chowanje. Při rowje zaspěwachmy nazymski spěw „Ha widžu-li ptačata čahnyć“ a moje mysle jeho přewodžachu „k horam, zwotkel nam wumóženje přińdže“.

Pawoł Wirth

Henčlec swójba njeboha

Před pjeć lětami w Jemenje zawlečenaj mandželskej Sabine a Johannes Henčlec a jeju synk Simon su njeboh. Tutu powěsć dóstachu při wuzni we lužicy njedawno wot zwjazkowego wonkowneho ministerstwa, kotrež zložuje so na „spušćomne informacije“.

Mandželskej skutkowaštaj wot lěta 2004 za křesćansku pomocnu akciju „Worldwide Services“ w statnej chorowni w Saada w sewjeru Jemena, wona jako chorobna sotra, wón jako technikar. Z młodymi kolegowkami poda so swójba 12. junija 2009 na wulět, z kotrehož so hižo nchtó njewróci. Tři młode chorobne sotry, dvě z Němskeje a jednu z Koreje, bórže po tym zatřělene namakachu. Při wuzni z teho wuchadžeja, zo staj tež Henčlec mandželskej bórže po tym wumrěłoj a zo hólčk něšto pozdžišo na chorosć zemrě. Džowce Anna a Lydia so 2010 do domizny wrócištej a wotrostujetej pola při wuznych w Hrubjelčicach.

T.M.

Mandželskej Sabine a Johannes Henčlec z Mješic ze synkom Simonom a džowkomaj Annu a Lydiju krótko do swojeho zawlečenja w Jemenje w léce 2009

Foto: priv.

Wopytowarjo z Texasa na serbskim wosadnym popołdnu

Zašle serbske wosadne popołdne w Slepom dnja 14. septembra wotběža hinak hač planowane, ale na kóncu běchu wšitcy zahorjeni. Kak temu? Ze Serbskeho instituta dóstachmy krótko do toho powěsć, zo so štyrjo wopytowarjo z Texasa do Slepoho hotuja. Woni chcychu něšto wo svojich prjedownikach zhonić, kotřiž běchu srjedź 19. lěštotka do Ameriki wupućowali. Prajachu jim, zo móža nas rady na našim wosadnym popołdnu wopytać. Serbski superintendent Jan Malink přiwjeze hnydom hišće někotre wobrazy sobu, kotrež bě na svojim wopyće w Texasu před lětomaj činil.

Jako tu hosćo potom běchu, dyrbjachmy hišće stólcy přistajić. W nutrnosti wo 1. lisće Jana w 4. stawje bě řeč wo lubosći: „Hdyž so my mjez sobu lubujemy, wostanje Bóh we nas, a jeho lubosć je dospořna

we nas.“ Na tekst tuteho poselstwa nawjaza předar David Goeke w svojim němškim postrownym słowje z hronom „Bóh je lubosć“ z ewangelija po Janje. Wězo spokoji tež našu wćipnosć, z kotrych wsowón a jeho přewodźerjo pochadžeja. Wosada přilubi, zo budže za dalšimi dokumentami w cyrkwinskih knihach pytać. Knježeše čily zajim na řečanej řeči, na mćonym spěwanju našich spěwow, na serbskich drastach a čerstwym slowkowym tykancu. A jako Weldon Mersiovsky potom powědaše, zo hižo wjacore lěta na přeložku Smoler-Hauptowych „Pěsničkow“ džěła, z kotrychž su 238 hižo hotowe, wupraji tež próstwu wo podpěru w tutej naležnosći. Při přeložkach najprjedy do němčiny a potom do jendželšćiny móhlo so něštožkuli z wobsaha zhubić. Mjez nami pak je zawě-

sće ludźi, kotřiž so we wšěch třoch řečach wuznaja. Powědachmy jemu, zo njewobsahuje naš Slepjanski spěwnik jenož teksty, přeložki a noty, ale tež dvě CDji, zo móže wužiwar nimo spěwaneje melodije tež přeco slyšeć, kak řeč klinči.

Wopytowarjo sej hišće našu cyrkej wobhladachu. Předar Goeke stupi tež na klětku a wupraji přeće, zo by tu rady raz předował. Tute přeće móžemy jemu spjelnić a bychmy jemu potom tež zmóžnili, zo wozmjje staru cynowu křćensku šķlu do rukow, při kotrejž buchu jeho prjedownicy wukřćeni. To tónraz móžno njebě, dokelž je w trezorje zamknjena.

Budžemy wo wšelakich móžnosćach zhromadneho džěła přemyslować kaž tež wo tym, sej raz na wopyt do Texasa doječ.

Manfred Hermaš

Předar David Goeke ze San Antonio w Texasu porěča na wosadnym popołdnu w Slepom (nalěwo). Suzanna Carter čuješe so jara derje mjez Slepjanskimi Serbowkami a zajimowaše so wosebje za jich serbsku drastu.

Foće: D. Carter

Zwony za Poršisku cyrkej w Lauchhammeru late

Skónčnje bě tak daloko. Pjatk, 29. awgusta, zeńdže so 52 zajimcow z Poršiskeje wosady a z wokoliny, zo bychu so z busom podali na leće nowych Poršiskich zwonow do Lauchhammera. Jako běchmy doješli, powita nas sobudžělaćer lijernje w bywšej zawodnej cyrkwi. Po tym zo běchmy so čělnje z wobjedom a duchownje z nutrnosću w cyrkwi skrućili, džěše cyła skupina, ke kotrejž běchu so mjeztym hišće dalši hosćo přidružili, do lijernje.

Tam běchmy pódla, jako so wokoło 13 hodź. tři nowe zwony za našu cyrkej lijachu. W běhu jenož někotrych mjeńšin bě so na 1 100 stopnjow zwohrěta bronza do zwonowych formow wulała. Po tutym impozantnym podawku zhonichmy w džěłarni jara nazornje, kak so zwony po tradicionalnym našnju w formach z hlíny zhotowjeja.

Prjedy hač so dom wróćichmy, wopytachmy hišće bliski muzej wuměštwoweje lijernje. We wosebitym wjedženju zhonichmy wo stawiznach wuměškeho leća

Poršičenjo před bywšej zawodnej cyrkwju lijernje w Lauchhammeru

Foto: O. Reichert

w Lauchhammeru, z kotrymž su hižo w druhej połojcy 18. lěštotka započeli. Hač do džensnišeho zhotowjeja tu skulptury, pomniki, wozdobne elementy a mnoho druhého.

Poľni zaćišćow wot teho, štož běchmy nazhonili, dojedźechmy na pózdni popołdnu zaso dom do Poršic. Nětko smy wćipni, hač je so leće poradžilo. Tole w blišim času zhonimy.

Matthias Witschas

Powěsće

Budyšin. Njedzelu, 7. septembra, zhromadzi so něhdze 30 křesćanow na tudyšim židowskim pohřebnišću k zhromadnej modlitwje kadiša. Židowski kantor Michal Foršt z Prahi spěwaše hebrejsce a aramejsce liturgiske teksty. Inicijator zarjadowanja, Budyski lékar Hans-Eberhard Kaulfürst, přednjese wurězki z wopomnjenjske narěče israelskeho financneho ministra při jeho njedawnym wopyće w Berlinje. Po němskich a serbskich štučkach kěrluš a „Wulki Božo, chwalbu či“ položichu wobdźělnicy po židowskim wašnju kamjenje na rowy zemrětych. Modlenje kadiša wotmě so lětsa 25. raz.

Gołkojce. Na lětušim Blótowskim cyrkwiniskim dnju, kotryž wotmě so 7. septembra z něhdze 750 wobdźělnikami w Gołkojcach, bě serbskosć bóle zastupjena hač dotal na tutech cyrkwiniskich dnjach. Tójšto žonow, mjez nimi fararka Köhlerowa z Dešna, bě přišlo w serbskej drasce. Na kemšach přednjese wona próstwy serbsce a pačerski hólc z jeje wosady čitaše ewangelij serbsce. Kupka Serbska namša běše ze stejnišćom zastupjena, při kotrymž informowaše dr. Madlena Norbergowa wo serbskich prócowanjach. Farar Ingolf Kšenka zanjese serbske spěwy w serbskej rěči a w němskim přeložku. Dotal njeznaty wysoki serbski podžěl na Blótowskim cyrkwiniskim dnju je zaslužba fararki Köhlerowej z Dešna.

Hodźij. Sobustawy Hodźijskeje bjesady po bychu srjedu, 10. septembra, na wopyće pola serbskeho spisowacela Bena Budarja w Hornim Hajnku. W swojej literarnej bróžni předstaji wón hosćom swoje wobsěrny zběrki serbskich knihow, mjez kotrymiž so tež serbske biblije, spěwarske a dalše nabožne knihi namakaja. W přednošku předstaji Beno Budar hosćom wuwie serbskeje rěče a serbskeje literatury w zaštych lěstotkach.

Kamjenc. W Serbskej cyrkwi w Kamjencu měješe znaty teologa a publicist Friedrich Schorlemmer štwórtk, 11. septembra, přerjnu „narěč z klětki“. Pod temu „Boža prawica a lěwica.

Šansy rozswětlerstwa a pasle fundamentalizma“ rozjimaše wón aktualne položenje na swěće, kotrež runa so po jeho mjenjenju znowawudyrjenju zymnjeje wójny. „Kamjenska narěč z klětki“ je nowy rjad zarjadowanjow w Kamjencu, kotryž přewjedže tamniše džěłanišćo za recepciju Lessinga z podpěru Kamjenskeje wosady.

Hodźij. Sobotu nawječor do Hodźijskeje kermuše, 13. septembra, wotmě so w tamnišej cyrkwi piščelowy koncert. Profesor János Kristófi z města Oradea (Großwardein) w Rumunskej zahra twórby Johanna Sebastiana Bacha, Franza Liszta a Léona Boëllmanna. Wosadny farar Christoph Rummel přiwita na koncerće přitomnych serbskich přisposluharjow tež w jich mačěršćinje.

Budyšink. Pod nawodom wosadneho fararja Clemensa Hrjehorja podachu so 13. septembra rjedzerki Chróšćanskeje cyrkwy na wulět po ewangelskich kónčinach Hornjeje Łužicy. W Budyšinku wjedžeše jich Kurt Latka po starožitym Božim domje a powědaše ze swjeho žiwjenja. W Niskej wopytachu bratrowsku a katolsku, w Klětnom starolutersku a w Sprjowjach ewangelsku cyrkej.

Kamjenc. Lětuši Mättigowy stipendij spožiču na swjedženskich kemšach 28. septembra w Kamjenskej Marinej cyrkwi stawiznarnej Martinej Christej. Doktorand Oxfordskeje uniwersity wěnuje swoje doktorske džěło temje „Reforma a reformacija w Hornjej Łužicy – zwjazk šesćiměstow 1520 do 1600“. Stipendij we wysokosći 1 200 eurow ma młodemu wědomostnikoj dalše slědženja w archiwach Hornjeje Łužicy, Šleskeje a Českeje zmóžnić.

Dary

W awgusće je so darilo za Pomhaj Bóh 50 eurow a 20 eurow. Bóh žohnuj daraj a darićelow.

Spominamy

Před 275 lětami, 6. oktobra 1739, zemrě farar **Friedrich Lüderwaldt** w Berlinje. Narodženy jako syn překupca w Braniborje, wopyta wón gymnazij w ródny mjeće a w Berlinje a studowaše teologiju w Halle. W tamnišim Franckowym wustawje postajichu jeho za farsku službu w Delnjej Łužicy. Delnjoserbšćinu nawukny 1705 pola fararja Bogumila Fabriciusa w Kórjenju, rodženeho Němca, kotryž wuda 1709 Nowy zakon w serbskej rěči. Po wotchadže Fabriciusa sta so Lüderwaldt wot 1708 do 1712 z jeho naslědnikom jako farar w Kórjenju. W tutech lětach přeloži přerjnu knihu wobľubowaneho a daloko rozšěrjeneho Jana Arndtowego spisa „Wot wěrneho křesćanstwa“ do delnjoserbšćiny. Tutón přeložk wšak wosta nječišćany. Ze swjoch Kórjeńskich nazhonjenjow napisa wobšěrnu rozprawu wo zrudnych žiwjenskich wobstejnosćach tamnišeho wjesneho luda. 1712 přewza wón zastojnstwo přerjeho fararja Sofijineje cyrkwy w Berlinje, kotrež hač do swjeje smjerće zastawaše. T.M.

Přeprašujemy

- 05.10. 16. njedzela po Swjatej Trojicy**
09.30 dwurěčne kemše w Bukecach (farar Haenchen)
10.00 kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Haenchen)
- 08.10. srjeda**
19.00 serbski wječorok we farskej bróžni w Rakecach
- 19.10. 18. njedzela po Swjatej Trojicy**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 31.10. reformaciski swjedzeń**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
14.00 hłowna zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa w Hućinje a w Lemišowje
14.00 namša w Janšojcach (200. namša nowšeho časa, fararj Hupac a Kšenka)
- W nowembru wusyla so ewangelske Nabožne slowo k dnjej w serbskim rozhłosu.*
- 02.11. 20. njedzela po Swjatej Trojicy**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink)
- 08.11. sobota**
14.30 wosadne popoždnje w Bukecach (sup. Malink)
- 09.11. dopředposlednja njedzela cyrkwiniskeho lěta**
09.30 dwurěčne kemše w Rakecach (farar Kecke, sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Rummel)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawacelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)

Čiść: Lessingowa čišćernja, Kamjenc

Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625

Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.

Lětny abonement plaći 8 eurow.